

[Time: 3 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Draw neat and clear diagrams wherever applicable.
 4. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1 (A) Choose and rewrite the correct option for the following: (Any 10)

10

- i) If change in one variable leads to constant change in another variable then it is a -----.
 - a. Linear function
 - b. Nonlinear function
 - c. Equation
 - d. Average
- ii) What will be the meaning of f, if $C = f(Y)$?
 - a. Function
 - b. Equation
 - c. Variable
 - d. Consumption
- iii) If the quantity (Q) is 10 units and price (P) is Rs20/- then total revenue will be -----.
 - a. 200
 - b. 2
 - c. 100
 - d. 20
- iv) Enforcement elasticity of demand is calls ----- elasticity.
 - a. Advertisement
 - b. Cross
 - c. Reciprocal
 - d. Price
- v) The change in demand for commodity due to proportionate change in price measured by ---- elasticity.
 - a. Income
 - b. Price
 - c. Cross
 - d. Straight
- vi) When a slight change in price of commodity brings about infinite change in the demand for a commodity is called as -----.
 - a. Perfectly elastic demand
 - b. Perfectly inelastic demand
 - c. Relatively elastic demand
 - d. Relatively inelastic demand
- vii) Size of ISO Quant curve limited by-----
 - a. Straight line
 - b. Ridge lines
 - c. Triangle
 - d. Circle

- viii) In case of decreasing returns to scale, the distance between subsequent isoquants -----
- Remain constant
 - Increase
 - Decrease
 - Optimum
- ix) Returns to scale determine the behaviour of -----.
- Short run average cost
 - Marginal cost
 - Average fixed cost
 - Long-run average cost
- x) The average variable cost will generally _____ as the output rises from zero to the normal capacity level of output.
- Fall
 - Increase
 - Equal
 - Marginal
- xi) The shutdown and break-even points are -----.
- Same
 - Different
 - Remain Constant
 - Shifts down
- xii) Given selling price is Rs 10 per unit, variable cost is Rs 6 per unit and fixed cost is Rs. 5,000. What is break-even point?
- 500 units
 - 1,000 units
 - 1,250 units
 - 750 units

(B) State whether the following statements are True or False (**Any 10**)

10

- Market demand is a vertical summation of demand of all individuals.
- There is positive relationship between quantity demanded and price, in the case of Giffen goods.
- There is a single seller in monopoly market.
- Market demand curve is steeper than individual demand curve.
- Supply curve is upward sloping.
- Increase and decrease in demand are shown on the same demand curve
- Promotional elasticity of demand is also known as 'advertisement elasticity.'
- $MR_n = TR_n - TR_{n-1}$
- Statistical method is also known as quantitative method.
- Production function is the technical relationship between two outputs.
- Law of returns to scale is a long run production theory.
- Total revenue is calculated by multiplying price and quantity.

Q.2

Answer **any two** of the following:

15

- Explain the relationship between total revenue (TR), average revenue (AR) and marginal revenue (MR).
- Explain the market supply curve.
- Explain 'shifts or changes in supply curve' with the help of diagram.

- Q.3 Answer **any two** of the following: **15**
- What is the definition of demand? What are the determinants of demand?
 - Explain law of demand in detail.
 - What is demand forecasting? Explain the significance of demand forecasting.
- Q.4 Answer **any two** of the following: **15**
- What are the types of returns to scale?
 - Give the definition of Iso-quants and explain the properties of Iso-quants.
 - Explain external economies of scale and external diseconomies of scale.
- Q.5 Answer **any two** of the following: **15**
- Write any four concepts of costs.
 - Draw the long run average cost curve with the help of short run average cost curves.
 - Explain the concept of break-even point with the help of diagram.
- Q.6 Write notes on the following: (**Any 4**) **20**
- Importance of business economics.
 - Cross elasticity of demand.
 - Survey method of demand forecasting.
 - Ridge lines.
 - Expansion path.
 - Learning curve.

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१ अ) खालील प्रश्नाचे योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही १०)

१०

i) जर एका चलातील बदलामुळे दुसऱ्या चलामध्ये सतत बदल होत असतील तर ते -----आहे.

अ) रेखीय फलन

ब) अरेखीय फलन

क) समीकरण

ड) सरासरी

ii) $C = f(Y)$ असल्यास, f चा अर्थ काय असेल?

अ) फलन

ब) समीकरण

क) चल

ड) उपभोग

iii) जर परिमाण (Q) 10 युनिट असेल आणि किंमत (P) रुपये 20/- असेल तर एकूण महसूल ----- असेल.

अ) 200

ब) 2

क) 100

ड) 20

iv) मागणीच्या अंमलबजावणीची लवचिकता ----- लवचिकता म्हणून ओळखली जाते.

अ) जाहिरात

ब) तिरकस

क) परस्पर

ड) किंमत

v) किमतीतील आनुपातिक बदलामुळे वस्तूच्या मागणीतील बदल ----- लवचिकतेने मोजले जातात.

अ) उत्पन्न

ब) किंमत

क) तिरकस

ड) सरळ

vi) जेव्हा वस्तूच्या किमतीत थोडासा बदल होतो तेव्हा वस्तूच्या मागणीत अनंत बदल होतात, त्याला -----

----- म्हणतात.

- अ) परिपूर्ण लवचिक मागणी
- ब) परिपूर्ण अलवचिक मागणी
- क) सापेक्ष लवचिक मागणी
- ड) सापेक्ष अलवचिक मागणी

vii) समउत्पादन वक्राचा आकार हा ----- द्वारे मर्यादित होतो.

- अ) सरळ रेषा
- ब) रिज रेषा
- क) त्रिकोण
- ड) वर्तुळ

viii) घटत्या परिमाण प्रत्ययाच्या स्थितीमध्ये, दोन समउत्पादन वक्रांमधील अंतर -----

- अ) स्थिर राहते.
- ब) वाढते.
- क) कमी होते.
- ड) इष्टतम होते.

ix) प्रत्यय परिमाण हे ----- ची वागणुक निर्धारित करते.

- अ) अल्पकालीन सरासरी खर्च
- ब) सीमांत खर्च
- क) सरासरी स्थिर खर्च
- ड) दीर्घकालीन सरासरी खर्च

x) उत्पादन शून्य वरून सामान्य क्षमतेच्या पातळीवर गेल्याने सरासरी बदलता खर्च _____ होईल.

- अ) कमी
- ब) वाढ
- क) समान
- ड) सीमांत

xi) शटडाउन आणि ब्रेक-इव्हन बिंदू हे ----- आहेत.

- अ) एकच
- ब) भिन्न
- क) स्थिर
- ड) खाली सरकते

xii) दिलेली विक्री किंमत प्रति युनिट 10 रुपये आहे, बदलता खर्च प्रति युनिट 6 रुपये आणि स्थिर खर्च

5000 रुपये आहे. तर ब्रेक-इव्हन बिंदू _____ असेल.

- अ) 500 युनिट्स
- ब) 1,000 युनिट्स
- क) 1,250 युनिट्स
- ड) 750 युनिट्स

- ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा. (कोणतेही १०) १०
- बाजारातील मागणी ही सर्व व्यक्तींच्या मागणीची उभी बेरीज असते.
 - गिफेन वस्तूंच्या बाबतीत मागणी परिमाण आणि किंमत यांच्यात धनात्मक संबंध असतो.
 - मत्केदारी बाजारात एकच विक्रेता असतो.
 - बाजार मागणी वक्र हा वैयक्तिक मागणी वक्रापेक्षा जास्त उथळ आहे.
 - पुरवठा वक्र हा वरच्या दिशेने जाणारा असतो.
 - मागणीतील वाढ आणि घट ही एकाच मागणी वक्रावर दर्शविली जाते.
 - मागणीच्या प्रचारात्मक लवचिकतेला 'जाहिराती लवचिकता' असेही म्हणतात.
 - $MR_n = TR_n - TR_{n-1}$
 - सांख्यिकीय पद्धतीला परिमाणात्मक पद्धत असेही म्हणतात.
 - उत्पादन फलन हे दोन उत्पादनामधील तांत्रिक संबंध दर्शविते.
 - परिमाण प्रत्यय नियम हा दीर्घकालीन उत्पादन सिद्धांत आहे.
 - एकूण महसूल हा किंमत आणि परिमाण यांचा गुणाकार करून मोजला जातो.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- एकूण महसूल (TR), सरासरी महसूल (AR) आणि सीमांत महसूल (MR) यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
 - बाजार पुरवठा वक्र स्पष्ट करा.
 - आकृतीच्या साहाय्याने 'पुरवठा वक्रातील स्थानांतरण किंवा बदल' स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- मागणीची व्याख्या काय आहे? मागणीचे निर्धारक काय आहेत?
 - मागणीचा नियम सविस्तर स्पष्ट करा.
 - मागणीचा अंदाज म्हणजे काय? मागणीच्या अंदाजाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- प्रत्यय प्रमाणाचे (Return to Scale) प्रकार कोणते आहेत?
 - समउत्पादन वक्राची व्याख्या देवून समउत्पादन वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा.
 - बाह्य प्रमाणित मित्तव्ययता आणि बाह्य प्रमाणित अमित्तव्ययतेचे स्पष्टीकरण करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- खर्चाच्या कोणत्याही चार संकल्पना लिहा.
 - अल्पकालीन सरासरी खर्च वक्रांच्या मदतीने दीर्घकालीन सरासरी खर्च वक्र काढा.
 - आकृतीच्या साहाय्याने ब्रेक-इव्हन बिंदूची संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.६ खालील बाबींवर टीपा लिहा. (कोणत्याही ४) २०
- व्यावसायिक अर्थशास्त्राचे महत्त्व.
 - मागणी अंदाजाची सर्वेक्षण पद्धत.
 - विस्तार पथ
 - मागणीची तिरकस लवचिकता.
 - रिज रेखा.
 - शिकाऊ (लर्निंग) वक्र.
